

Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Ortaokula Uyumuna Yönelik Branş Öğretmenlerinin Görüşleri

Opinions Of Branch Teachers On The Adjustment Of The Fifth Graders To Secondary School

ÖZET

Okula uyum, okulun mevcut anlayış ve işleyişinin öğrencilerin özellikleriyle uyumlu bir şekilde birleşerek etkili bir öğrenme ortamı oluşturma sürecidir. Okula uyum sağlayan öğrencilerin, akademik performansları yüksektir, akranları ve öğretmenleriyle kurmuş oldukları ilişki güven temeline dayanmaktadır. Okula uyum problemi yaşayan öğrenciler ise akranları ve bulunduğu sosyal yapı içerisinde olumlu bir kişilik geliştirmede problem yaşayan, akademik yönden yetersiz öğrencilerdir. Türk eğitim sisteminde 2012 yılında yapılan değişikliklerle beraber 4+4+4 zorunlu eğitim sistemine geçilmiştir. Bu sistem değişikliği; okula başlama yaşı, beşinci sınıfın ortaokul bünyesinde yer alması gibi değişimlere sebep olmuştur. Bu çalışmanın amacı, beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokula uyumuna ilişkin branş öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2023- 2024 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 24 ortaokul branş öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel model kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak 4 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında uzman görüşünden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde verilen yanıtların frekanslarına bakılıp yüzdeler hesaplanmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulardan bazıları şöyledir: Çalışmaya katılan 24 branş öğretmeninden %50'si beşinci sınıf öğrencilerinin ilkökul bünyesinde yer alması gerektiğini ifade ederken %50'si ortaokul bünyesinde yer alması gerektiğini belirtmiştir. Yine çalışma sorularına verilen yanıtlar incelendiğinde branş öğretmenleri, beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokula ve branş öğretmenlerine uyum sağlamada problem yaşadıklarını ifade ederken, beşinci sınıf öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kaldıklarını da belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Uyum, okula uyum, öğrenci, branş öğretmeni

ABSTRACT

Adaptation to school is the process of creating an effective learning environment by combining the current understanding and functioning of the school in harmony with the characteristics of the students. Students who adapt to school have high academic performances and the relationships they establish with their peers and teachers are based on trust. However, students who have problems adapting to school are academically inadequate students who have problems developing a positive personality within their peers and social structure. With the change made in the Turkish education system in 2012, the 4+4+4 compulsory education system was introduced. This system change caused changes such as the schooling age and the inclusion of the fifth grade within the secondary school. The purpose of this study was to examine the opinions of branch teachers regarding the adjustment of the fifth graders to secondary school. The study group consisted of 24 secondary school branch teachers working at schools affiliated with the Ministry of National Education in Istanbul in the 2023-2024 academic year. A descriptive model, one of the qualitative research methods, was used in the research. A semi-structured interview form consisting of 4 items was prepared as a data collection tool. Expert opinion was elicited in preparing the interview form. In the data analysis, the frequencies of the answers were investigated and percentages were calculated. Some of the findings obtained as a result of the study were as follows: While 50% of the 24 branch teachers stated that the fifth graders should be included in the primary school, 50% of them stated that they should be included in the secondary school. Additionally, the answers to the study questions indicated that the branch teachers stated that the fifth graders had problems in adjusting to secondary school and the students were exposed to peer bullying.

Keywords: Adjustment, adjustment to school, student, branch teacher

GİRİŞ

Uyum, genelde bireyin hem kendisi hem de çevresi ile iyi ilişkiler kurabilmesi ve bu ilişkileri sürdürebilme becerisi olarak tanımlanabilir (Yavuzer, 1996, s.183). Ancak uyum sadece sosyal çevrenin beklentilerine göre tutum ve davranışlar geliştirmek olarak düşünülmemelidir. Çünkü bireyler iç içe geçmiş, sürekli etkileşim içinde olan fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşamlara sahiptir. Bireyin yaşamı, tüm bunların düzenli bir

Hatip Kaya¹
Muammer Yılmaz²

How to Cite This Article

Kaya, H. & Yılmaz, M. (2023). "Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Ortaokula Uyumuna Yönelik Branş Öğretmenlerinin Görüşleri", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(78): 5276-5280. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.73222>

Arrival: 26 September 2023
Published: 25 December 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen., MEB, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, İstanbul, Türkiye

² Doç.Dr., Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Bartın, Türkiye

ilişkiler sistemi içinde bir araya gelmesiyle oluşur. Bunların sistemli işleyişi uyum olarak ifade edilebilir. İnsanoğlu yaşamı boyunca farklı çevresel ortamlara maruz kalmaktadır.

Birey, yaşamının her döneminde olduğu gibi çocukluk döneminde de farklı çevresel geçişler yaşar ve yeni ortamlara uyum sağlaması gerekir (Bronfenbrenner, 1979). Okul ortamının kendisi, çocuklar için bir çevresel değişimdir. Bu değişim, ilk defa okul ortamıyla buluşma, yeni bir okula geçiş, yeni bir eğitim öğretim basamağına geçiş veya okul değişikliği gibi birçok farklı şekilde gerçekleşebilir. Şekli ne olursa olsun yaşanan bu değişiklik, çocuğun uyum sağlaması için birçok yeni zorlukla karşı karşıya kalması demektir (Ladd & Price, 1987). Çocukluk döneminde yaşanan bu değişiklik, çocuk için okula uyum sağlama ve bu süreçte yaşanan zorlukları da içerisinde barındıran en radikal çevresel değişimlerden biridir.

Okula uyum, okulun var olan anlayış ve işleyişi ile öğrencilerin sahip olduğu özelliklerin etkili bir öğrenme ortamı için uyumlu bir şekilde bir araya getirilme derecesini ifade eder (Spencer, 1999). Okula uyum süreci, öğrencinin eğitim öğretim sürecine etkin katılımını ifade eden sosyal, duygusal ve fiziksel boyutları olan bir kavramdır (Ogelman ve Toklu, 2021). Okula uyum sağlayan öğrenciler eğitim öğretim sürecine aktif katılan, bağımsız çalışmalar yürütebilen ve akademik performansı yüksek öğrencilerdir. Nitekim okula uyum sağlamış öğrencilerin, eğitimciler ve akranları ile kurmuş oldukları ilişki güven temeline dayanmaktadır. Okula uyum ile yaşanan bu olumlu süreç, öğrencilerin okula karşı aidiyet duygusu ve olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Aksi takdirde okula uyum problemi yaşayan öğrencilerin çocukluk, ergenlik hatta yetişkinlik dönemi de dahil olmak üzere akran reddi, iletişim problemleri ve akademik yönden başarısızlıklar yaşayabilecekleri belirlenmiştir (Leve vd., 2007).

Türk eğitim sisteminde 2012-2013 yılları arasında yapılan radikal değişiklik okula uyum sürecine ilişkin ciddi bir çalışmanın ortaya konulmasını gerekli kılmıştır. 11/04/2012 tarihli ve 28261 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 30/03/2012 tarihli ve 6287 sayılı ilköğretim ve eğitim ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun ile zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarılmış ve bazı yeni uygulamalar gündeme gelmiştir. Buna göre zorunlu eğitim 4 yıl süreli ilköğretim, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir (MEB, 2012'a). Bu değişikliklerle beraber ortaokula geçiş beşinci sınıf itibarıyla başlamış, ortaokula başlama yaşlarında değişiklik meydana gelmiştir. Yapılan bu değişiklik, ortaokula geçen öğrencilerin daha erken yaşta ortaokula başlamasına sebep olmuştur. Bunun sonucunda beşinci sınıfa başlayan öğrencilerin ortaokula uyum sağlamalarına ilişkin bazı soruları akıllara getirmiştir.

Okula uyum güçlüklerinin eğitim-öğretim sürecinin erken dönemlerinde tespit edilmesi, olası çözümler üretebilmek için bir ön koşuldur. Aksi takdirde, öğrencilerin akademik ve sosyal performansları açısından bazı olumsuz durumlar oluşacaktır. Bu olumsuz durumların önüne geçmek için okula uyum konusunda yaşanan problemleri belirlemek gerekmektedir. Böylece eğitim öğretim sürecine aktif katılan, akran ilişkileri olumlu yönde gelişmiş, okula yönelik olumlu tutuma sahip öğrencilerin eğitim sistemine dahil edilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla araştırmada, beşinci sınıf öğrencilerinin hangi eğitim kademesinde yer alması gerektiği, ortaokula uyumları ve akran ilişkilerine yönelik branş öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokula uyumuna yönelik branş öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

- ✓ Beşinci sınıf öğrencilerinin hangi okul kademesinde yer almasının daha uygun olduğuna yönelik branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Beşinci sınıf öğrencilerinin okula uyum sağlamada problem yaşayıp yaşamadıklarına yönelik branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Beşinci sınıf öğrencilerinin öğretmenleriyle uyum sorunu yaşayıp yaşamadıklarına yönelik branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- ✓ Beşinci sınıf öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kalıp kalmadığına yönelik branş öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada betimsel model kullanılmıştır. Betimsel model, var olan durumu eksiksiz ve özenli biçimde tanımlar (Büyüköztürk vd., 2021). Bu araştırma modelinde, var olan ve devam etmekte olan olgular üzerinde

çalışılır. Buradaki amaç; olguları değiştirmek veya onlara müdahale etmek değil var olan durumu ortaya koymaktır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görev yapan 24 branş öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu kolay örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.

Kolay örnekleme yöntemi, araştırmanın hızını ve pratikliğini artırır. Zira araştırmacı yakın ve kolay ulaşılabilir bir durum seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2021)

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, ortaokul branş öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formuna vermiş oldukları cevaplardan elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan bu form, 4 maddeden oluşmaktadır. Görüşme formunun hazırlanma aşamasında uzman görüşü alınmıştır. Formda yer alan maddeler aşağıdaki şekildedir:

- ✓ Beşinci sınıf öğrencilerinin ilkokul bünyesinde mi, yoksa ortaokul bünyesinde mi yer alması daha uygundur? Neden?
- ✓ Beşinci sınıf öğrencilerinin okula uyum sağlamada problem yaşadıklarını düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Beşinci sınıf öğrencilerinin branş öğretmenleriyle uyum sorunu yaşadıklarını düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Beşinci sınıf öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kaldıklarını düşünüyor musunuz? Neden?

Verilerin Analizi

Veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz sürecinde, görüşme formunda yer alan sorulara verilen yanıtlar tek tek kodlanmıştır. Daha sonraki aşamada bu kodlar tek bir grup altında toplanıp alt temalarına ayrılmıştır. Formda yer alan soruların içerik analizi yapılarak değerlendirilmiş ve yüzdeler hesaplanması yapılmıştır.

İçerik analizi, benzer verilerin belirli kavram ve temalar çerçevesinde kodlanarak bir araya getirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2021).

BULGULAR

Çalışma neticesinde elde edilen bulgular, aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir.

TABLolar

Tablo 1: Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Hangi Okul Kademesinde Yer Alması Gerektiğine İlişkin Branş Öğretmenlerinin Görüşleri

	İlkokul (%50)
Beşinci sınıf öğrencilerinin ilkokul bünyesinde mi, yoksa ortaokul bünyesinde mi yer alması uygundur? Neden?	✓ Gelişim özellikleri ilkokula uygundur. %91,66
	✓ Müfredatın yapısı gereği ilkokula uygundur. %8,33
	Ortaokul (%50)
	✓ Gelişim özellikleri ortaokula uygundur. %50
	✓ Ortaokula uyum sağlayabilmektedirler. %50

Tablo 1'e göre branş öğretmenlerinin %50'si beşinci sınıf öğrencilerinin ilkokul bünyesinde yer alması gerektiğini ifade ederken %50'si onların ortaokul bünyesinde yer alması gerektiğine yönelik görüş bildirmiştir.

Beşinci sınıf öğrencilerinin ilkokul bünyesinde yer alması gerektiği görüşünü bildiren öğretmenlerden %91,66'sı öğrencilerin gelişim özelliklerinin ilkokula uygun olduğunu ifade ederken %8,33'ü müfredatın yapısı gereği öğrencilerin ilkokul bünyesinde yer almasının uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokul bünyesinde yer alması gerektiğini ileri süren öğretmenlerden %50'si öğrencilerin gelişim özelliklerinin ortaokula uygun olduğunu ifade ederken %50'si öğrencilerin ortaokula uyum sağlayabildiklerini belirtmiştir.

Tablo 2: Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Ortaokula Uyum Sağlamada Problem Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Branş Öğretmenlerinin Görüşleri

Beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokula uyum sağlamada problem yaşadıklarını düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%79,16)
	• Branş öğretmenlerinin derslere girmesi. %26,31 • Öğrenciler ortaokul düzenine uyum sağlayamıyorlar.
	%57,89
	• Üst sınıftaki öğrenciler tarafından zorbalığa maruz kalmaları. %15,78
	Hayır (%20,83)
	• Okula hızlı bir şekilde uyum sağlıyorlar. %100

Tablo 2 incelendiğinde branş öğretmenlerinin %79,16'sı beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokula uyum sağlamada problem yaşadıklarını bildirirken %20,83'ü ise onların problem yaşamadıklarını ifade etmiştir.

Beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokula uyum sağlamada problem yaşadıklarını düşünen branş öğretmenlerinin %26,31'i branş öğretmenlerinin derse girmelerinden, %57,89'u öğrencilerin ortaokula uyum sağlayamadıklarından, %15,78'i ise üst sınıf öğrencileri tarafından zorbalığa maruz kalmalarından dolayı öğrencilerin ortaokula uyum problemi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokula uyum konusunda problem yaşamadıklarını belirten branş öğretmenlerinin tamamı öğrencilerin hızlı bir şekilde okula uyum sağladıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 3: Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Branş Öğretmenleriyle Uyum Sorunu Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Branş Öğretmenlerinin Görüşleri

Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Branş Öğretmenleriyle Uyum Sorunu Yaşadıklarını Düşünüyor Musunuz? Neden?	Evet (%79,16)
	• Sınıf öğretmenlerine alışık olmaları. %100
	Hayır (20,83)
	• İlkokulda da branş öğretmenlerinin bazı derslere girmesi. %100

Tablo 3 incelendiğinde branş öğretmenlerinin %79,16'sı beşinci sınıf öğrencilerinin branş öğretmenleriyle uyum sorunu yaşadıklarını ifade ederken %20,83'ü ise onların sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir.

Beşinci sınıf öğrencilerinin branş öğretmenleriyle uyum sorunu yaşadıklarını belirten öğretmenlerin tamamı öğrencilerin sınıf öğretmenlerine alışık olduklarını belirtmişlerdir. Beşinci sınıf öğrencilerinin branş öğretmenleriyle uyum problemi yaşamadıklarını ifade eden öğretmenlerin tamamı ilkokulda da branş öğretmenlerinin bazı derslere girdiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4: Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akran Zorbalığına Maruz Kalıp Kalmadıklarına İlişkin Branş Öğretmenlerinin Görüşleri

Beşinci sınıf öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kaldığını düşünüyor musunuz? Neden?	Evet (%87,50)
	• Yaşça küçük olmaları. %100
	Hayır (12,50)
	• Akranlarıyla uyumlu olmaları. %100

Tablo 4'e göre beşinci sınıf öğrencilerinin akranları tarafından zorbalığa maruz kalmalarına yönelik soruda branş öğretmenlerinin %87,50'si beşinci sınıf öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kaldıklarını ifade ederken %12,50'si onların akran zorbalığına maruz kalmadıklarını ifade etmiştir.

Beşinci sınıf öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kaldığını belirten öğretmenlerin tamamı öğrencilerin yaşça küçük oldukları gerekçesiyle akran zorbalığına maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Beşinci sınıf öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kalmadığını ifade eden branş öğretmenlerinin tamamı ise bu öğrencilerin akranlarıyla uyumlu olduklarını belirtmişlerdir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan çalışma neticesinde elde edilen sonuçlar şunlardır:

Çalışmanın birinci alt problemine verilen yanıtların sonucuna göre; çalışmaya katılan branş öğretmenlerinin yarısı beşinci sınıf öğrencilerinin ilkokul bünyesinde yer alması gerektiğini ifade ederken yarısı beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokul bünyesinde yer alması gerektiğine ilişkin görüş bildirmişlerdir. Özenç vd. (2016) ve Epçaçan (2014) tarafından yapılan araştırma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğunun beşinci sınıf öğrencilerinin ilkokul bünyesinde yer alması gerektiğini ifade ettikleri belirtilmiştir. Bu sonuç ile araştırmadan elde edilen sonuç birbirinden farklıdır.

Çalışmanın ikinci alt problemine verilen yanıtların sonucuna göre; branş öğretmenlerinin %79,16'sı beşinci sınıf öğrencilerinin ortaokula uyum sağlamada problem yaşadıklarını bildirmişlerdir. Bu uyum probleminin,

öğrencilerin üst sınıflar tarafından akran zorbalığına maruz kalmaları, ortaokul düzenine uyum sağlayamamaları ve branş öğretmenlerinin derse girmelerine alışık olmamalarından kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Çalışmanın üçüncü alt problemine verilen yanıtların sonucuna göre; branş öğretmenlerinin %79,16'sı beşinci sınıf öğrencilerinin branş öğretmenleriyle uyum problemi yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yaşanan bu uyum probleminin beşinci sınıf öğrencilerinin sınıf öğretmenlerine alışık olmalarından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Bu sonuç, önceki araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Özenç vd. (2016) tarafından yapılan araştırma sonucunda da beşinci sınıf öğrencilerinin branş öğretmenlerine uyum sağlamada problem yaşadıkları, birden fazla öğretmene alışmakta zorluk çektikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın dördüncü alt problemine verilen yanıtların sonucuna göre; branş öğretmenlerinin %87,50'si beşinci sınıf öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kaldığını belirtmiş. Akran zorbalığına maruz kalmalarının ana sebebini ise öğrencilerin yaşlarının küçük olması olarak ifade etmişlerdir.

Okula uyum, çocukların okul yaşamında başarılı olmaları için temel bir öneme sahiptir. Uyumlu bir başlangıç, öğrencinin özgüvenini artırır, sosyal becerilerini geliştirir ve öğrenmeye olan ilgisini artırır. Bu süreçte, çocuklar okul ortamını tanır, öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla ilişki kurarlar. Bu ilişkiler, öğrencinin motivasyonunu ve öğrenme sürecine olan katılımını belirleyici bir faktördür. Türkiye'de 2012 yılında yapılan değişiklikle birlikte 4+4+4 zorunlu eğitim sistemine geçilmiştir. Bu sistem değişikliği sonucunda öğrencilerin okula başlama yaşı, beşinci sınıfların ortaokul bünyesinde yer alması gibi bazı değişiklikler meydana gelmiştir. Yapılan değişikliklerin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerileri, hazır bulunuşluk, olgunlaşma gibi kavramlar açısından uygun olup olmadığının tespit edilmesi, çocukların ve eğitimcilerin okul atmosferindeki durumlarının incelenmesi, öğrencilerin hem eğitim hayatında hem de sosyal hayatta olumlu bir kişilik geliştirmesine katkıda bulunulabilir. Okula uyum sürecinin çocukların eğitim hayatındaki başarısını ve sosyal ilişkilerini etkilediği göz önünde bulundurulduğunda, bu süreçte gereken önemi vermek ve uyumlu bir eğitim ortamı oluşturmak önemlidir. Bu sebeple okul atmosferinde karşılaşılan problemlerin üstesinden gelmek, öğrencilerin okula oryantasyonunu kolaylaştırmak amacıyla bilimsel alanda yapılan çalışmalar incelenip gerekli tedbirler alınabilir.

KAYNAKÇA

- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K.E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yavuzer, H. (1996). *Ana-baba-çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Epçaçan, C. (2014). İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin görüşleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 18(58), 505-522.
- Ladd, G. W. ve Price, J. M. (1987). Predicting children's social and school adjustment following the transition from preschool to kindergarten. *Society for Research in Child Development*, 58(5), 1168-1189.
- Leve, L. D., Fisher, P. A., & DeGarmo, D. S. (2007). Peer relations at school entry. *Merril-Palmer Quarterly*, 53(4), 557-577.
- Spencer, M. B. (1999). Social and cultural influences on school Adjustment: the application of an identity-focused. *Educational Psychologist*, 34(1), 43-57.
- MEB, (2012'a). 12 yıllık zorunlu eğitime yönelik uygulamalar. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/onikiyillik/oniki.html> adresinden 25/08/2023 tarihinde edinilmiştir.
- Ogelman, H. G. ve Toklu, D. A. (2021). Covid-19 sürecinde okul öncesi dönem çocuklarının öğretmenleriyle ilişkilerinin okula uyum üzerindeki etkisi. *International Journal of Educational Spectrum*, 4(1), 1-12.
- Özenç, E. G.; Özcan, Z.E.; Güçlü, F. ve Keser Güney, E. (2016). 4+4+4 eğitim sisteminin beşinci sınıf öğrencilerine yansması: öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(2), 560-580. doi: <http://dx.doi.org/10.17051/io.2016.91808>
- Yıldırım, Ş. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.